॥ २९ ॥ इतिअनुशासनपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेद्विषष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ इत्युक्तवतीति ॥ १ ॥ श्रुतिप्रत्यक्षयोःकिंबलवदितिप्रश्नः ॥ २ ॥ ॥ ३ ॥ दृष्टमिति अनंतंक्वचित्श्रुत्यपेक्षयाप्रत्यक्षंप्रबलंक्वचित्प्रत्यक्षापेक्षयाश्रुतिरित्यर्थः ॥ ४ ॥ केचित्प्रत्यक्षंप्रबलंमत्वाहैतुकास्तार्किकाःपरमाण्वादीन्प्रज्ञयानित्यत्वादिगुणयुक्तान्कल्पयंतःसत्यमबाधितं वाङ्मनसातीतंवस्तुनास्तीत्येवनिश्चयंकुर्वंति परैर्वैदिकैरुपालब्धाःसंतस्तत्रसंशयंकुर्वंति ॥ ५ ॥ अथेत्यादिसार्धः यदित्वमपिएकमसंहतंब्रह्मकारणंकथंभवेदितिसंशयवानसितर्हिदीर्घकालसेवनादिनायमर्थोयुक्तेनयोगेनवेदितुंशक्यः ॥ ६ ॥ ७ ॥ एतस्यसत्यवस्तुनः हेतूनामंतं सर्वसंशयोच्छेदेसतिकल्पनासंज्ञाहेतवोनिवर्तंते ॥ ८ ॥ संशयोच्छेदश्चयदाज्योतिःप्रत्यक्चैतन्यंविपुलमनंतंप्रतिपद्यतेतदैवभवति

महेश्वरश्चलोकानांमहतामीश्वरश्चसः ॥ बहुभिर्विविधैरूपैर्विश्वंव्याप्तमिदंजगत् तस्यदेवस्ययद्वक्त्रंसमुद्रेवडवामुखं ॥ २९ ॥ इतिश्रीमहाभारतेअनुशासनपर्वणिआनुशास० दानधर्मेमहेश्वरमाहात्म्यंनामद्विषष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ वैशंपायनउवाच इत्युक्तवतिवाक्येतुकृष्णेदेवकिनंदने ॥ भीष्मंशांतनवंभूयःपर्यपृच्छद्युधिष्ठिरः ॥ १ ॥ निर्णयेवामहाबुद्धेसर्वधर्मविदांवर ॥ प्रत्यक्षमागमोवेतिकिंतयोःकारणंभवेत् ॥ २ ॥ भीष्मउवाच नास्त्यत्रसंशयःकश्चिदितिमेवर्ततेमतिः ॥ शृणुवक्ष्यामितेप्राज्ञसम्यक्त्वंमेनुपृच्छसि ॥ ३ ॥ संशयःसुगमस्तत्रदुर्गमस्तस्यनिर्णयः ॥ दृष्टंश्रुतमनंतंहियत्रसंशयदर्शनं ॥ ४ ॥ प्रत्यक्षंकारणंदृष्ट्वाहैतुकाःप्राज्ञमानिनः ॥ नास्तीत्येवंव्यवस्यंतिसत्यंसंशयमेवच ॥ ५ ॥ तदयुक्तंव्यवस्यंतिबालाःपंडितमानिनः ॥ अथचेन्मन्यसेचैकंकारणंकिंभवेदिति ॥ ६ ॥ शक्यंदीर्घेणकालेनयुक्तेनानंद्रितेनच ॥ प्राणयात्रामनेकांचकल्पमानेनभारत ॥ ७ ॥ तत्परेणैवनान्येनशक्यंह्येतस्यदर्शनं ॥ हेतूनामंतमासाद्यविपुलंज्ञानमुत्तमं ॥ ८ ॥ ज्योतिःसर्वस्यलोकस्यविपुलंप्रतिपद्यते ॥ नत्वेवगमनंराजन्हेतुतोगमनंतथा ॥ अग्राह्यमनिबद्धंचवाचासंपरिवर्जयेत् ॥ ९ ॥ युधिष्ठिरउवाच प्रत्यक्षंलोकतःसिद्धिर्लोकश्चागमपूर्वकः ॥ शिष्टाचारोबहुविधस्तन्मेब्रूहिपितामह ॥ भीष्मउवाच धर्मस्यह्रियमाणस्यबलवद्भिर्दुरात्मभिः ॥ संस्थायत्नैरपिकृताकालेनप्रतिभिद्यते ॥ ११ ॥

हेतुतस्तर्काद्यद्वस्त्वधिगमनंतत्अधिगमनंनभवति तर्केणापिहिशून्यप्रधानपरमाणवःकारणत्वेनप्रतिपाद्यंतेतच्चअग्राह्यं यतःयद्वाचावेदेनअनिबद्धंअप्रतिपादितंतद्वर्जयेदितिन्यायईक्षतेर्नाशब्दमितिप्रतिपादनात् एतेनसर्वप्रमाणापेक्षयाश्रुतेर्बलीयस्त्वंसिद्धं ॥ ९ ॥ प्रत्यक्षमिति लोकतःसिद्धिरनुमानं आगमपूर्वःशिष्टाचारश्चेतिप्रमाणानिएतेषांमध्येकिंप्रबलमितिप्रश्नार्थः ॥ १० ॥ शिष्टाचारस्यदुरात्मभिरुच्छेदित[illegible]मुख्यंप्रमाणं प्रत्यक्षानुमानयोर्व्यभिचारित्वेनाविश्वसनीयत्वादित्याह धर्मस्येत्यादिना ॥ ११ ॥

Digitized by Google